

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-438-5-27>

ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОМИСЛОВОСТІ

Інституціональне забезпечення є критичним фактором для розвитку промисловості в сучасних умовах ринкової економіки. Теоретичне осмислення інституціональних механізмів, що регулюють промислову діяльність, дозволяє глибше зрозуміти, як державні, регіональні та міжнародні інституції сприяють або стримують розвиток промислового сектору. Важливим є також практичне значення таких механізмів, що полягає у використанні інституціональних важелів для стимулювання інноваційної активності, модернізації виробничих потужностей і досягнення сталого розвитку промисловості.

Інституціональні механізми забезпечують стабільність економічного середовища, знижують транзакційні витрати та формують довіру між суб'єктами господарювання. Враховуючи те, що інституціональні механізми можна розглядати, як сукупність способів та методів, які регулюють діяльність промисловості, то в такому разі можна зробити логічний висновок, що теоретичною основою дослідження інституціонального забезпечення промисловості є вивчення ролі правових, економічних та політичних інститутів, які визначають траєкторію розвитку промислового комплексу.

На думку Г. Мінца, інституціональні зміни мають бути гнучкими та динамічними, враховуючи швидкі зміни в технологічних процесах і глобальних ринках [1, с. 78]. Теоретичні концепції також охоплюють механізми підтримки конкуренції, захисту прав інтелектуальної власності та розвиток публічно-приватного партнерства як важливих інструментів модернізації промислового сектору.

Практичність реалізації інституційного забезпечення промисловості простежується через створення єдиної та ефективної нормативно-правової бази, яка регулюватиме всі ключові моменти діяльності промислових підприємств. Найважливіше щоб нормативно-правове регулювання промисловості відповідало потребам часу та було гнучким до змін в економіці й конкретно в галузі промисловості. Щоб таке нормативне регулювання включало всі основні положення та моменти що стосуються промисловості воно повинно включати:

– Створення стимулюючих умов для інвестицій. Як відзначає В. Портер, інституції, що сприяють захисту інвесторів та забезпечують прозорість ринку, значно підвищують рівень іноземних та внутрішніх інвестицій у промисловість [2, с. 112].

– Підтримка інновацій та модернізації. Інституціональні механізми повинні забезпечувати сприятливі умови для досліджень і розробок, а також для впровадження новітніх технологій. Програми підтримки інновацій, такі як Horizon Europe, є яскравим прикладом інституціональної допомоги промисловим підприємствам.

– Розвиток промислової інфраструктури. На думку І. Шумпетера, розвиток інституційної інфраструктури – як-от транспортні мережі, енергетичні ресурси та доступ до цифрових технологій – є важливим чинником стимулювання економічної активності та конкурентоспроможності [3, с. 86].

Сьогодні промисловість України та інших країн часто стикається з проблемами недостатнього інституціонального забезпечення, такими як бюрократія, корупція та неефективні регуляторні механізми. Перед Україною стоїть складний виклик в контексті вирішення проблеми виведення економіки з кризи та пошуку шляхів її стрімкого росту. На даний момент ця проблема стала ще складнішою через повномасштабну війну України з Російською Федерацією й стагнації економіки через руйнування спричинені війною.

Разом з тим відкинувши фактор впливу війни на економіку та промисловість варто зважити на думку К. Поланьї, який зазначає, що недостатньо міцні інститути можуть стримувати розвиток промислового сектору через нестабільність правового поля, низький рівень захисту прав власності та недоступність фінансових ресурсів для малих і середніх підприємств [4, с. 24].

Досвід таких країн, як Німеччина та Південна Корея, демонструє важливість тісної координації між урядовими структурами та приватним сектором у контексті промислового розвитку. Важливою частиною їхнього успіху є наявність потужних інституцій, що сприяють науковим дослідженням та інноваціям, охороняють інтелектуальну власність і гарантують стабільність бізнес-клімату. Як зазначає Г. Хаусманн, сильні інститути є основою довгострокового промислового зростання, що базується на інноваціях і технологічному прогресі [5, с. 102].

Для покращення стану інституціонального забезпечення промисловості необхідно вжити ряд заходів. Важливим заходом є посилення інституціональної координації між державними та приватними секторами через розвиток публічно-приватного партнерства. Окрім цього необхідно створити ефективні механізми фінансування для стимулювання модернізації промислових потужностей, зокрема через залучення європейських інвестиційних фондів. Для впровадження

цих заходів важливо мати якісне нормативне підґрунтя, тому доцільно гармонізувати законодавчу базу з міжнародними стандартами, забезпечуючи прозорість і стабільність регуляторного середовища.

Інституціональне забезпечення промисловості має критично важливе значення як у теоретичному, так і практичному контексті. Воно визначає стабільність економічного середовища, стимулює інновації та залучає інвестиції в промисловий сектор. Вдосконалення інституціональних механізмів є необхідною умовою для забезпечення сталого економічного розвитку промисловості та підвищення її конкурентоспроможності на глобальному ринку.

Література:

1. Мінц Г. Інституціональна економіка та трансформації промислових ринків. Лондон : Wiley, 2022. 298 с.
2. Портер В. Конкуренція у глобальній економіці: інституціональні аспекти. Нью-Йорк : McGraw Hill, 2018. 400 с.
3. Шумпетер І. Теорія економічного розвитку. Кембридж : Harvard University Press, 1942. 456 с.
4. Поланьї К. Велика трансформація: політичні та економічні витоки нашого часу. Лондон: Weacon Press, 1944. 320 с.
5. Хаусманн Г. Промислові інституції та економічне зростання. Берлін: Springer, 2021. 254 с.